

**РЕЗУЛТАТИ НАГРАДНОГ КОНКУРСА ЗА САКУПЉАЊЕ
СРПСКЕ ЈЕЗИЧКЕ, ЗАВИЧАЈНОИСТОРИЈСКЕ И ЕТНОЛОШКЕ ГРАЂЕ У МАЂАРСКОЈ**

Крајем пролећа 2020. године Самоуправа Срба у Мађарској у сарадњи са Српским институтом расписала је наградни конкурс за сакупљање српске језичке, завичајноисторијске и етнологске грађе у Мађарској. На конкурс су могли учествовати појединци који се не баве професионално научно-истраживачким радом у овим областима, као и групе конкурсаната (нпр. професори са ученицима). Посебно је било предвиђено награђивање ученика и наставника, професора. Од подносилаца конкурса се очекивало сакупљање традиционалне српске микротопонимије, презимена, породичних и личних надимака, језичких локализама, фотодокументовање српских натписа и непокретног српског материјалног наслеђа у неком од насеља где живе Срби или где су раније живели Срби. Наградни фонд је износио бруто милион форинти. До рока за подношење конкурса, новембра ове године пристигло је пет конкурсних радова. У складу са конкурсним правилником, радове је вредновала стручна комисија именована од стране Српског института у саставу Младена Прелић, виши научни сарадник Етнографског института САНУ (Београд) и Софија Каплан, етнолог, научни сарадник Српског института и Владан Јовановић, виши научни сарадник Института за српски језик САНУ (Београд). Комисија је онлајн заседала 4. децембра 2020. и саставила свој предлог. Такође у складу са правилником и специјалним правним прописима за рад мањинских самоуправа у условима пандемије Ковид-19, дефинитивну одлуку о наградама је донела председница ССМ 186/2020. (ХП.21.). Председница је одобрила предлог стручне комисије. (Расположиви фонд није у потпуности искоришћен за награђивање конкурса.)

Комисија је констатовала да су само два рада у потпуности испунила формалне захтеве, док је један тематски рад пристигао на мађарском језику, а два рада нису се уклапала тематски. У погледу квалитета, Комисија је установила да су сви радови показали извесне недостатке, због чега се није доделила прва награда, али да су сви радови представили вредне податке због чега се ван конкурсног рангирања додељују признања и конкурсима који нису задовољили неки од формалних критеријума. На основу детаљног увида у сваки од радова, и процене резултата према постављеним критеријумима, сачињена је ранг-листа и додељене су награде. Радови су ранжирани према критеријумима односно аспектима прописаним конкурсом – количина и вредност прикупљене грађе, документованост и технички квалитет документације.

Додељене су две **друге награде**.

Једну је добио рад под шифром „**Сокак**“ **Боривоја Руса** из Деске који носи наслов „*Историја, изградња кућа и развој села Деске кроз векове – сокаци и називи сокака у поморишком насељу Десци*“. Жири је истакао посебну вредност конкурсног рада у погледу тога да је аутор приказао промену назива улица у четири временска сегмента: најстарији назив (по правилу српски), назив после Тријанонског мировног уговора, значи између два светска рата, назив после Другог светског рата и данашњи назив улица.

Другу је добио рад под шифром „**Емануил**“ средњошколског професора историје **Милана Дујмова** (Српска гимназија „Никола Тесла“ – Будимпешта), који носи наслов „*Презимена српских породица из северне Бачке у Мађарској*“. У раду је дат обиман и потенцијално вредан језички материјал базиран на османским пописима (турским дефтерима). Према жирију вредност овог рада је у томе што је аутор скренуо пажњу на значај истраживања српске ономастике, у

конкретном случају патронимије, јер ова и слична истраживања осветљавају дубље прошлост српског народа и његово вишевековно присуство на тлу Мађарске.

Посебне **похвале** су мимо конкурсног рангирања добила три рада:

Рад под шифром „**Божих**“ пензионера из Бате **Ђуре Чупића** са насловом „*Српски божићни обичаји у Бати*“ у којем су описани божићни обичаји из Бате према сећању оца подносиоца конкурса, покојног Димитрија Чупића (р. 1923.) из детињства у Бати. Жири је оценио вредним да се подаци односе на до сада етнолошки недовољно обрађену батску српску заједницу и што се у раду користи локални говор што може бити корисно за лингвистичка истраживања. Жири је истовремено указао и на то да тема рада излази из оквира које је за ову годину задао конкурс.

Заједнички рад под шифром „**Јабука**“ и „**Круна**“ истраживача прошлости тукуљских Раца **Јожефа Силађија** и новинарке Српских недељних новина **Славице Зељковић** са насловом „*Српски и рацки свадбени обичаји у Ловри и Тукуљи*“ такође је вредан према оцени жирија, јер поред занимљивих података које делом црпи из литературе а делом и из разговора на терену, упоређује иначе блиске српске и рацке обичаје. Посебну вредност представља и богат приложени фотоматеријал. Жири је истовремено указао и на то да тема рада излази из оквира које је за ову годину задао конкурс.

Заједнички рад под шифром „**Duna2020**“ научног сарадника **Даниела Балижа** и пројектног менаџера **Жолта Б. Гергеља** при Катедри за урбанизам Архитектонског факултета Универзитета техничких наука у Будимпешти са насловом „*Етничка и топонимска позадина подунавског српског културног наслеђа у Мађарској*“ представља српске топониме у прошлости и садашњости и њихово савремено коришћење у огледалу етничког састава у Калазу, Чобанцу, Помазу, Сентандреји, Ловри, Бати, Чипу, Шумберку и Титошу. Коришћени подаци су добијени делом архивским истраживањем а делом анкетом обављеном међу савременим становницима. Према оцени жирија овај рад је коректно опремљен научном апаратуром и у том погледу се истиче међу осталим пристиглим радовима, међутим за разлику од њих је написан на мађарском језику, а аутори представљају професионалну научну сферу. Жири је предложио да поред новчане награде овај рад буде преведен на српски језик и после рецензирања буде учињен доступним за ширу публику.

Српски институт и Самоуправа Срба у Мађарској са задовољством су констатовали да је расписивање конкурса покренуло шђиру активност на сакупљању српске микротопонимне грађе и патронимије иако се та активност још није јавила у облику конкурсних радова поднетих ове године.

Свечано уручивање награда, односно похвала ће се обавити у Канцеларији Самоуправе Срба у Мађарској када то дозволе околности с обзиром на ограничења које тренутно чини пандемија. Награђени и јавност ће бити благовремено обавештени о термину свечаног уручивања награда. Новчана признања биће свим награђеним и похваљеним учесницима упућена до краја године, уз обављање прописане администрације.

Канцеларија Самоуправе Срба у Мађарској – Српски институт